

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Laymann, Paul

Dilingæ, 1666

§. In conferendis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62559](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62559)

vt prouifus officio fuo in pluribus beneficijs fatisfaciat, neque cura animarum aut alia debita feruitia negligantur. Quod fi denique exhibita difpenfatione dubitetur, num ea fufficiens fit, tum Sedes Apoftolica confulenda erit.

S. In conferendis.

Habenti duo, vel plura incompatibilia beneficia, (cuiusmodi funt curata, ac dignitates feu perfonatus) aliud fimile conferri non debet; nifi prius oftendat, fe fuper prioribus fimul poffidendis legitimam difpenfationem Papalem obtinuiſſe. Ea autem oftensa, tum demum aliud fimile difpenfato conferri poteft, fi vel vna cum obtentis vi eiusdem difpenfationis aliud confequi valeat; vel fi prius obtenta dimittere paratus fit. Alioquin noui beneficij collatio irrita erit.

SUMMARIUM.

1. Ordinarij eſt inquirere, an beneficiatus ad beneficia canonicè inſtitutus fit.
2. Si iuris præſumptio eſt contra poſſeſſorem, cogi is poteſt ad exhibendum titulum.
3. Ordinarius tenetur admittere difpenſationem Papæ ſuper pluralitate beneficiorum, aut incompatibilitate, dubitans tamen de eius valore, ad Papam recurrere debet, & compellere difpenſatos ad beneficia rectè adminiſtranda, vel dimittenda.

Quænam ſint beneficia incompatibilia, vt ſimul poſſideri non poſſint, abſque Sum. Pontif. difpenſatione, dixi in c. dudum, 54. de elect. & lib. 4. Th. mor. tr. 2. c. 8. aſſert. 2.

NOTANDVM I. Ad Ordinarium ſpectat inquirere, num beneficiati ad beneficia canonicè inſtituti fuerint. Nomine autem Ordinarij ſecundùm materiã ſubiectam intelligitur hoc loco, qui inſtitutionem ac deſtitutionem in beneficijs habet, vti Gl. hic notat ver. locorum.

NOTANDVM II. Si notorium fit, aliquem ipſo iure priuationem beneficij, vel pœnam

aliquam incurriſſe, Ordinarius iudex tempus aliquod ſtatuerè poteſt ad excuſationem afferendam, quam ſi non attulerit reus, abſque aliã iudicis ſententiã, ſententiã à lege decreta executioni mandari poteſt. Ita cum Domin. in c. cum ſecundùm, §. confifcationi, de hæret. in 6. notauit Alex. de Neuo in c. peruenit, n. 14. de appell.

NOTANDVM III. Si iuris præſumptio ſit contra poſſeſſorem, cogi poteſt ad exhibendum titulum; vt in calu huius c. ad exhibendam difpenſationem Papalem ſuper pluralitate beneficiorum incompatibilium. Ita hic Archidiaç. & Petr. Ancharanus not. 2. vbi addunt, & colligitur ex textu huius c. Si intra terminum præſinitum titulus non exhibeatur, quod poſſeſſor iniuſtè detinere præſumatur, ideòque per ſententiã priuari, aut priuatijs declarari, ac beneficium alteri conferri poſſit.

Vtrum verò beneficium vnum, vel plura compoſſibilia poſſidens, ad oftendendum titulum ab Ordinario cogi poſſit, diſputant Ioan. Andr. & Gl. ſuper c. 1. de reg. iuris, in 6. & alij Canoniftæ in c. dilecto, 25. num. 8. de præb. Ancharanus hic oppoſ. 3. Summa eſt: Quod non poſſit compellere ad titulum exhibendum, ſi beneficiatum in poſſeſſione pacifica aliquamdiu tolerauit, cum ſit præſumptio pro poſſeſſore: Nihilominus contra eum procedere poteſt, oftendendo non canonicè inueſtitum fuiſſe, vti ſumitur ex c. dilecto.

NOTANDVM IV. Licet Ordinarius difpenſationem Papæ ſuper beneficiorum pluralitate, aut incompatibilitate admittere teneatur; atque orto dubio de difpenſationis valore, illud diſcutere ipſe non poſſit, ſed ad Sedem Apoſtolicam, vnde emanauit, remittere debeat, vti habetur in hoc c. §. Si verò; nihilominus compellere poteſt difpenſatos, ad beneficia rectè adminiſtranda, aut dimittenda. Quandoquidem Papæ intentio nec eſt, nec eſſe poteſt ita difpenſandi, vt animarum cura, aut diuina officia negligantur; Neque per difpenſationem Papalem adimittur Ordinarijs poteſtas, imò officium & obligatio, per quam prouidere tenentur, vt beneficia

neficia sibi subiecta rectè administrentur. Ita notat hic Petr. Ancharan. not. 5. Ioan. Andr. in addit. Gl. ver. cura.

CAPITVLVM IV.

Quia plerique.

PARAPHRASIS.

Perperam agunt Prælati, & castigatione digni sunt, qui subditos suos sub censuræ comminatione, aut iuramento astringunt, ne superioribus Prælatis, vel Apostolicis Legatis, aut Inquisitoribus statum Ecclesiarum, vel personarum inquirentibus exponant. Atque eiusmodi sententiæ, promissiones, & iuramenta irrita, & inania esse decernuntur.

SUMMARIUM.

1. Promissio non obligat, si facta sit contra ius publicum, vel contra obedientiam Superiorum.
2. Neque obligat facta de re illicita, etiam si iuramentum accedat.

NOTANDVM I. Promissio non obligat, si facta sit contra ius publicum, vel contra obedientiam Superiori debitam. Nam *primatum* conuentio iuri publico non derogat, reg. 45. ff. & c. si diligenti, 12. de foro compet. Et *in malis promissis fidem non expedit obseruari*, reg. 69. in 6. Cùm impossibile sit, aliquem obligari ad id, quod sine scelere impleri nequit. Cùm itaque subditus legitime interroganti Superiori veritatem edicere teneatur, ideo non potest ille se obligare ad tacendum. Vide quæ dixi lib. 3. tr. 3. p. 2. c. 4. assert. 8. & tract. 6. c. 2. n. 3.

NOTANDVM II. Promissio de re illicita non obligat, tametsi iuramentum accedat. Nam *iuramentum institutum non fuit, vt esset vinculum iniquitatis*, c. quanto, 18. de iureiur. Et reg. 58 in 6. *Non est obligatorium contra bonos mores præstitum iuramentum.*

CAPITVLVM V.

Vt litigantes.

PARAPHRASIS.

Vt litigantes à laboribus, & expensis releuentur, statuit Bonifac. VIII. ne Archiepiscopus causas subditorum Coëpiscopi, quæ per appellationem, vel aliàs iure metropolitano ad ipsum deuoluta est, alibi cognoscere, aut cognoscendam delegare possit, quàm in propria ciuitate, aut diocesi, vel in eadem diocesi, ex qua causa profecta est: præterquam si per consuetudinem aliud obtentum sit.

SUMMARIUM.

1. Archiepiscopus de iure communi non potest causam cognoscere in diocesi Coëpiscopi, nisi ex ea ad ipsum deuoluta sit.
2. Causa appellationis secundum ius canonicum delegari potest etiam à non Principe, seu supremo iudice.

NOTANDVM I. Discrimen est inter Legatum ad plures prouincias destinatum, & Archiepiscopum pluribus diocesis præsentem: Quod ille in quouis prouinciarum loco causas cognoscere possit per se, vel per alium, c. nouit, 7. de offic. Legati. At verò Archiepiscopus, spectato iure ordinario, non potest causam cognoscere in diocesi Coëpiscopi, nisi ex ea ad ipsum deuoluta sit. Ratio discriminis est: Quia Legato in omnes legationis suæ prouincias iurisdictionis exercitium competit: Sed Archiepiscopus iurisdictionem non exercet in diocesis Coëpiscoporum, præter casus iure ipsi permisos. Ita notat hic Ancharanus not. 2. Dixi autem, iure ordinario non posse Archiepiscopum causas cognoscere in qualibet diocesi prouinciæ.

Excipitur enim primò; Nisi consuetudine aliud receptum sit: Secundo; Nisi partes consentiant, vt in alio loco, seu diocesi causa tractetur, arg. c. statutum, 12. §. in nullo, de

Yyyy

rescript.